

O obsesie

Considerat de G. Călinescu un dramaturg genial, care poate fi comparat cu Shakespeare, Henrik Ibsen a dominat dramaturgia secolului al XIX-lea, fiind însă până și astăzi receptat cu o anumită dificultate, deoarece opera sa se întemeiază pe un

scene: plutirea pe apă a lui Solveig, furta pe mare, visul protagonistului, moartea mamei, scena finală, în care Peer Gynt retrăiește sentimentul pur al adolescenței printr-o simbolică reîntâlnire cu Solveig, cea care "i-a făcut din viață un cântec de iubire".

PEER GYNT de Henrik Ibsen • **TEATRUL DE STAT** din ARAD • Regia: Ștefan Iordănescu • Decorul: Doru Păcurar • Costumele: Velica Panduru • Muzica: Ildikó Fogarássy • Distribuția: Zoltan Lovas (Peer tânăr), Dan Antoci (Peer bătrân), Dorina Darie (Aase), Mariana Dănilă (Solveig), Adriana Ghiniță (Ingrid, Femeia în verde), Claudia Stoica (Anitra, O fată la nuntă, O priculice, O nebună), Călin Stanciu (Unchiașul din Dovra, Tatăl, Begriffenfeld); în alte roluri: Ioan Peter, Constantin Florea, Doru Nica, Alexandru Bairactaru.

paradox ce contrazice tradiția și tipologiile convenționale, arătându-se "enigmatică și mitică", "spectaculoasă și zguduitoare".

Regizorul Ștefan Iordănescu se află la a treia montare a piesei (prima a constituit examenul său de licență, iar a doua, un binecunoscut spectacol al Teatrului Mic din București), ceea ce înseamnă că textul lui Ibsen reprezintă pentru el un reper intelectual și teatral, o preocupare devenită, poate, obsesie artistică. Deși considerată de autor "mai puțin făcută a fi înțeleasă în alte părți decât în țările scandinave", deoarece își are originea în eposul popular, în tradiția basmului, în legendele culese și tipărite de folcloristul norvegian Abjörnsen, *Peer Gynt* devine, în lectura scenică a lui Ștefan Iordănescu, o compoziție solidă, în care fabulosul se întâlnește cu lirismul subtil, iar reflecția profundă se învecinează cu o spontaneitate vibrantă și, mai ales, cu o plasticitate rafinată – antologică, așa zice, în unele

Decorul gândit de Doru Păcurar este de o remarcabilă simplitate, dar de o excepțională plasticitate: lemnul brut, aspru, în tonuri cenușii, sugerează peisajul auster al fiordurilor, severitatea cadrului natural scandinav. Linia decorului este susținută stilistic de costumele semnate de Velica Panduru.

Spectacolul este, credem, prea lung; poate și dintr-o rigoare excesivă, regizorul nu a operat tăieturi în stufosul material dramatic; de pildă, scena din deșert putea lipsi, nu numai în beneficiul duratei spectacolului, ci și pentru că nu este într-un tot rezolvată artistic. Cum, de altfel, ne-a apărut și scena nunții, insuficient nuanțată și integrată montării. Altminteri, regizorul are și meritul de a fi conferit muzicii și luminii statutul de personaje, structurându-le o individualitate distinctă. Muzica semnată de Ildikó Fogarássy are o stranie vibrație interioară. Personajele fiind numeroase, aproape fiecare interpret joacă mai multe roluri,

deloc lipsite de dificultate pentru că reclamă un registru special, impus de interferența continuă dintre real și ireal. Peer Gynt, rol de dimensiuni faustice, are în spectacol doi interpreți, Zoltan Lovas l-a întruhipat, la modul romantic, pe tânărul Peer, eternul naufragiat în oceanul cunoașterii și al patimilor omenești. Partitura lui Zoltan Lovas este dificilă, complexă și contradictorie, presupunând parodie și implicare, comedie bufă și dramă; interpretul, admirabil în unele scene, îngroașă alteori, pierzând din tensiunea interioară. Înflăcăratului Peer tânăr i se opune vârstnicul Peer, credibil în interpretarea lui Dan Antoci, mai puțin în scenele declamate superficial. Dorina Darie face unul dintre cele mai bune roluri din spectacol – Aase, mamă, iubită și fecioară, partitură întruhipată cu tulburător dramatism. Mariana Dănilă are datele personajului "alb la suflet" care este Solveig. Suavă, eterică, actrița evoluează cu candoare, dar rostirea îi este lipsită de inflexiuni, de nuanțe, așa încât va trebui să-și lucreze mult vocea spre a fi în stare să comunice în chip autentic. Adriana Ghiniță se distinge prin credință și sensibilitate în ambele ipostaze (Ingrid și Femeia în verde), iar Claudia Stoica se reține mai ales în rolul Anitra. Pe Călin Stanciu nu l-am văzut de mult într-un rol memorabil pe scena arădeană. Cu o voce frumoasă, expresivă, actorul evoluează cu totul remarcabil în toate cele trei apariții. Să reținem și jocul firesc, de o sensibilitate adâncă al lui Ioan Peter, schițele inteligent-parodice ale lui Constantin Florea, comical savuros al lui Doru Nica, și, nu în ultimul rând, expresivitatea lui Alexandru Bairactaru, care știe să confere relief artistic rolurilor sale de mică întindere (șapte!).

Lizica Mihuț

Bal mascat

Ivan cel Groaznic

Diferența dintre un țar rus, fie el și groaznic, și un administrator sovietic de bloc este doar de vocabular. "Tu când vorbești, parcă

delirezi", îi spune în secolul 20 inventatorul mașinii timpului lui Ivan Vasilievici, administratorul care poate deveni și Ivan cel Groaznic, țarul din secolul 16 – același

piesa lui Mihail Bulgakov, intitulată acum *Ivan cel Groaznic*. Este un delir vital și molipsitor, absorbind individualitatea și motivațiile intime ale personajelor într-un vârtej autonom, cu o dinamică proprie.

Temele fundamentale din marele roman al lui Bulgakov *Maestrul și Margareta* – creatorul, puterea, timpul, destinul – există în această piesă ca într-un desen care pregătește capodopera. Regizoarea lucrează însă cu materialul dat, insuflându-i o viață proprie. Decorul lui Constantin Ciubotariu este o secțiune dintr-o locuință moscovită, dar în același timp

IVAN CEL GROAZNIC de Mihail Bulgakov. Traducerea: Maria Dinescu • **TEATRUL ODEON** • Data reprezentăției: 11 octombrie 1998 • Regia, ilustrația muzicală și coregrafia: Beatrice Bleonț • Decorul: Constantin Ciubotariu • Costumele: Mirela Anca • Distribuția: Virgil Ogășanu (Ivan cel Groaznic/Bunșa-Korețki), Rodica Mandache (Zinaida Mihailovna), Mugur Arvunescu (Miloslavski Jorj), Virginia Rogin (Uliana Andreevna), Geo Costiniu (Iakin), Nicolae Urs (Timofeev), Florin Dobrovici (Șpak), Constantin Cojocaru (Diacul), Radu Panamarenco (Patriarhul), Marian Lepădatu (Trimisul suedez), Elvira Deatcu (Tarina), Ioan Băținaș (Miliția) ș.a.

personaj de bal mascat; ordonarea și armonizarea delirului este scopul spectacolului realizat de Beatrice Bleonț cu